

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مهریه در حقوق ایران و مصر

مؤلف:

احسان حبیبی

چاپ اول - بهار ۱۳۹۶

انتشارات میعاد اندیشه

سرشناسه	: حیدری، احسان، ۱۳۶۱ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مهریه در حقوق ایران و مصر/ مولف احسان حیدری.
مشخصات نشر	: تهران: میعاد اندیشه، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۰ ص.
شابک	: 978-600-8540-63-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابخانه
موضوع	: مهر (حقوق مدنی) -- ایران
موضوع	: Bride price -- Iran
موضوع	: مهر (حقوق مدنی) -- مصر
موضوع	: Bride price -- Egypt
موضوع	: مهر (حقوق مدنی)
موضوع	: Bride price
موضوع	: حقوق تطبیقی
موضوع	: Comparative law
رده بندی کنگره	: KM500/م۹۱۳۹۶
رده بندی دویی	: ۳۲۰۵۵۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۰۴۹۷

Meegadpub.com

عنوان کتاب: مهریه در حقوق ایران و مصر

مؤلف: احسان حیدری

ناشر: میعاد اندیشه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۸۵۴۰ - ۶۳ - ۲

همه ی حقوق مادی و معنوی این اثر برای مولف محفوظ است.

تکثیر و انتشار این اثر به هر صورت، از جمله بازنویسی، فتوکپی، ضبط الکترونیکی و ذخیره در سیستم های بازیابی و پخش، بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی از نویسنده به هر شکلی ممنوع است.

این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد

۱۳.....	پیشگفتار.....
۱۵.....	فصل اول:.....
۱۵.....	کلیات.....
۱۷.....	مقدمه:.....
۲۰.....	تعاریف واژه ها.....
۲۱.....	فصل دوم:.....
۲۱.....	ادبیات و مبانی نظری.....
۲۳.....	مبحث اول: مفهوم شناسی مهر.....
۲۳.....	گفتار اول: مهریه در لغت.....
۲۴.....	گفتار دوم: مهریه در اصطلاح حقوقی.....
۲۵.....	گفتار سوم: تاریخچه مهریه.....
۳۲.....	مبحث دوم: ماهیت مهر در حقوق.....
۳۲.....	گفتار اول: جنبه های مختلف عقد نکاح.....
۳۴.....	گفتار دوم: مهر فراتر از عوض قراردادی.....
۳۷.....	گفتار سوم: عوض بضع نبودن مهر.....
۳۸.....	گفتار چهارم: مهر، قرارداد مالی.....
۴۰.....	گفتار پنجم: ماهیت مهر در نکاح منقطع.....
۴۲.....	مبحث سوم: رابطه مهر با عقد نکاح.....
۴۵.....	مبحث چهارم: فلسفه وجوب مهریه.....
۴۵.....	گفتار اول: وجوب مهریه در قرآن.....
۴۶.....	گفتار دوم: وجوب مهریه در روایات.....
۴۸.....	گفتار سوم: دیدگاه برخی اندیشمندان مسلمان.....

۵۰	مبحث پنجم: شرایط مهریه
۵۱	بند اول: جایگاه مهریه
۵۲	بند دوم: عندالاستطاعه بودن مهریه
۵۴	بند سوم: اندازه مهریه در فقه و حقوق ایران
۵۴	مبحث ششم: انواع مهر در نظام حقوقی ایران
۵۴	گفتار اول: مهرالمسمی
۵۵	بند اول: مقدار مهرالمسمی
۵۶	گفتار دوم: مهرالمثل
۵۷	بند اول: موارد تعلق مهرالمثل
۵۷	الف: عدم تعیین مهرالمسمی در عقد و وقوع نزدیکی
۵۷	ب: شرط عدم مهر در عقد نکاح و رجوع نزدیکی
۵۸	ت: بطلان مهرالمسمی به جهتی از جهات و عدم رجوع به مثل یا قیمت
۵۹	ج: بطلان و فساد نکاح و وقوع نزدیکی و عدم علم بر این
۵۹	د: عدم تعیین مهر در عقد نکاح و وقوع طلاق پس از نزدیکی
۶۰	گفتار سوم: مهرالمتعه
۶۱	گفتار چهارم: تطبیق انواع مهر در مصر و ایران
۶۲	مبحث هفتم: نحوه وصول مهریه و ضمانت اجرای آن
۶۲	گفتار اول: طرق وصول
۶۲	گفتار دوم: طرح دعوی در دادگاه
۶۳	گفتار سوم: وصول مهریه از طریق اجرای ثبت
۶۴	گفتار چهارم: دفترخانه ازدواج به عنوان مرجع صدور اجرائیه
۶۴	گفتار پنجم: دفترخانه اسناد رسمی بعنوان مرجع صدور اجرائیه
۶۴	گفتار ششم: ضمانت اجرای وصول مهریه
۶۳	فصل سوم

۲۳	اعتبار مهریه های سنگین و اعسار زوج در حقوق ایران
۶۹	مبحث اول: تشکیل دادگاه دعاوی خانوادگی
۷۰	گفتار دوم: اعمال ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی در مهریه
۷۱	مبحث دوم: افزایش مهریه در عقد نکاح
۷۴	گفتار اول: جواز مهریه های سنگین
۷۵	گفتار دوم: تعهد آور بودن توافق مربوط به مهریه
۷۶	مبحث سوم: میانی اعتبار شرط قدرت بر تسلیم در عقد مهر
۷۶	گفتار اول: غرر در به افقات مهریه
۷۸	گفتار دوم: بررسی ریسک و معیار قدرت
۷۸	بند اول: فرض قدرت بر تسلیم از خصوصیات مهریه
۸۰	بند دوم: فرض قدرت بر تسلیم از صوم بیات متعهد به آن
۸۱	بند سوم: شخصی یا نوعی بودن قدرت بر اجرای مهریه
۸۲	بند چهارم: انتخاب نظریه صحیح
۸۵	گفتار سوم: محدوده استناد به قاعده غرر در مهریه زیر تسلیم
۸۷	بند اول: عدم مالیت
۸۷	بند دوم: سیره عقلا
۸۸	بند سوم: سفاقت
۸۹	گفتار چهارم: قلمرو اعتبار قدرت بر تسلیم در مهر
۹۱	مبحث چهارم: آثار و احکام عدم قدرت بر تسلیم مهر
۹۱	گفتار اول: عملکرد مقنن در مهریه های سنگین
۹۲	گفتار دوم: عملکرد رویه قضایی در مهریه سنگین
۹۴	گفتار سوم: بطلان مهریه در عقد نکاح
۹۷	مبحث پنجم: حق حبس
۱۰۰	گفتار اول: نبود حق حبس در مهریه های سنگین

- اعصار مرد ۱۰۱
- مبحث ششم: تقسیت مهریه ۱۰۴
- مبحث هفتم: شروط پرداخت مهریه عندالمطالبه و عندالاستطاعه ۱۰۶
- گفتار اول: شرط پرداخت مهریه عندالمطالبه ۱۰۶
- گفتار دوم: شرط پرداخت مهریه عندالاستطاعه ۱۰۷
- گفتار سوم: تفاوت عندالاستطاعه بودن پرداخت با عندالمطالبه بودن آن ۱۰۹
- مبحث هشتم: بررسی تطبیقی ماده ۲۲ قانون جدید حمایت از خانواده و ماده سابق ۱۱۰
- گفتار اول: مطالبه مهر و نحوه اجرای حکم مربوط بر اساس مواد قانونی سابق ۱۱۰
- گفتار دوم: مطالبه مهریه و نحوه اجرای حکم بر اساس ماده ۲۲ قانون جدید حمایت از خانواده ۱۱۲
- مبحث نهم: نقاط قوت و ضعف ماده ۲۱ قانون حمایت از خانواده ۱۱۳
- گفتار اول: بررسی نقاط قوت ماده ۲۱ قانون حمایت از خانواده در مقایسه با قوانین قبلی بند اول: تشویق و ترغیب جوانان به ازدواج و تسهیل راه‌های آن ۱۱۳
- بند دوم: جلوگیری از متلاشی شدن زندگی مشترک ۱۱۴
- گفتار دوم: بررسی نقاط ضعف ماده ۲۲ قانون حمایت از خانواده در مقایسه با قوانین قبلی ۱۱۵
- الف: بار اثبات دلیل بر عهده زن قرار گرفته است ۱۱۸
- ب: احتمال گسترش کلاهبرداری و ظهور و بروز معاملات پیدا و پنهان به نفع طرفین ۱۱۸
- موانع و نواقص قانون جدید حمایت خانواده ۱۲۲
- فصل چهارم: ۱۲۵
- مهریه در نظام حقوقی مصر ۱۲۵
- مبحث اول: دامنه گستره قانون احوال شخصیه در مصر ۱۲۷
- گفتار اول: سیر مراحل حقوق خانواده در نظام مصر ۱۲۹
- گفتار دوم: نظام دادگاههای حقوق خانواده در مصر ۱۳۱
- مبحث سوم: ماهیت مهریه در نظام مصر ۱۳۴
- مبحث چهارم: انواع مهریه در نظام مصر: ۱۳۵

۱۳۵	گفتار اول: مهر المسمی
۱۳۶	گفتار دوم: مهر المثل
۱۳۷	گفتار سوم: مهر المتعه
۱۳۷	مبحث پنجم: مقدار مهریه در حقوق مصر
۱۳۸	گفتار اول: اختلاف نظر زوجین در مقدار مهریه
۱۳۹	گفتار دوم: تعدیل مهریه
۱۴۰	گفتار سوم: مهریه های سنگین
۱۴۰	گفتار چهارم: حبس در قوانین مصر
۱۴۲	گفتار پنجم: اعراض زوج در تأدیه بدهی
۱۴۳	گفتار ششم: حقوق مال زن
۱۴۵	مبحث ششم: احکام مهر
۱۴۶	مبحث هفتم: شروط مهر
۱۴۸	نتیجه گیری
۱۵۳	منابع

مهریه، مالی است که مرد بایستی به مناسبت عقد نکاح به زن بپردازد. به دلیل هنگفت بودن، مرد هرگز قادر به پرداخت آن نیست و یا قصد پرداخت آن را ندارد و اگر توان ادا دارد به نحوی طفره می رود. باید اقداماتی انجام شود که مهر مقداری باشد که به زن پرداخته شود و از طرف دیگر مقدار مورد توافق، عقلایی باشد و زوج به دلیل عدم توانایی پرداخت مهر به حبس محکوم نگردد. یکی از عوامل استقبال زوجین از مهر سنگین، فقدان دیدگاه درست درباره ماهیت و نقش مهر است. با توجه به شواهد فراوانی درون فقهی به نظر می رسد که مهر نقش عوض را ندارد. ممنوع اهرم بازدارنده طلاق نیست بلکه هدیه ای شرعی با اهدافی معنوی از قبیل تکریم زوجه است. مقتضای سمحه و سهله بودن شرع اسلام این است که مهر در مسیر تسهیل نکاح و آرامش زندگی تشریع شده باشد و آنچه اکنون رایج است از اصل شرع دور شده است و بایستی به اصل خود برگردد. نوشتار حاضر با توجه به دیدگاه نظام حقوقی ایران و مصر به بررسی امر ماهیت رجوعی، مهر و فلسفه مهریه های سنگین و آراء و نظرات و قوانین پیرامون آن می پردازد.